

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 136 stemmer.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Tredje behandling af lovforslag nr. L 77:

Forslag til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed i Grønland.

Af kommunikationsministeren (Torben Rechenдорff).

(Fremsat 22/11 89. Første behandling 29/11 89. Betænkning 29/11 89. Anden behandling 5/12 89).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 136 stemmer.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Tredje behandling af lovforslag nr. L 57:

Forslag til lov om ændring af lov om registreret partnerskab.

Af justitsministeren (Engell).

(Fremsat 1/11 89. Første behandling 23/11 89. Betænkning 30/11 89. Anden behandling 5/12 89).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 135 stemmer.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 37:

Forslag til folketingsbeslutning om en aktiv indsats for at sikre, at Europarådets budgetforslag bliver vedtaget af Europarådets Ministerkomité.

Af Ritt Bjerregaard (S) m.fl.
(Fremsat 23/11 89).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg er i den lykkelige situation at kunne meddele fru Ritt Bjerregaard, at hun er blevet indhentet af virkeligheden. Sagen er nemlig den, at Europarådsbudgetforslaget for 1990 lykkeligtvis er vedtaget, og det er oven i købet vedtaget takket være ikke mindst en aktiv dansk indsats.

Det budgetforslag, der er vedtaget, er på godt 477 mio. franske franc, og det indebærer en nominal forhøjelse på lige ved 10 pct. i forhold til sidste år. Vi skal navnlig bemærke, at generalsekretærens særlige forslag fra oktober om at anvende et beløb på små 7 mio. franske franc til brug for en styrkelse af samarbejdet med Sovjetunionen og de østeuropæiske lande, er indeholdt i det vedtagne budget. Første halvdel af folketingsbeslutningen er altså for længst opfyldt.

Anden del pålægger regeringen at drage omsorg for, at Europarådets medlemslande løbende tilpasser deres bidrag til Europarådet. Jeg takker for den enorme tillid, som vises den danske regering, når man mener, at vi kan drage

[Udenrigsministeren]

omsorg for, at alle de andre gør sådan. Jeg mener selvfølgelig, at tilliden er berettiget, ikke mindst da det er lykkedes os at få den første del igennem, men det glæder mig, at forslagsstillerne viser regeringen den tillid. Det vil jeg gerne kvittere for ved fuldt ud at tilslutte mig, at Europarådets budget også i fremtiden bør ligge på et niveau, så Europarådet kan udføre sin betydningsfulde rolle i det europæiske samarbejde, herunder udfylde den meget vigtige rolle, som Europarådet vil få, når det drejer sig om udbygning af dialogen med Sovjetunionen og de øst- og centraleuropæiske lande.

Sådan et forslag er i meget fin overensstemmelse med den politik, regeringen hidtil har ført i Europarådet, og jeg kan i den forbindelse nævne, at på Ministerkomiteens møde den 16. november udtalte jeg ikke alene støtte til et øget samarbejde med Østlandene, jeg sagde også, at Europarådet i de kommende år må arbejde seriøst med at få identificeret samarbejdsområder og udvikle nye veje og midler for et sådant samarbejde, og jeg slog også fast, at vi fra dansk side er rede til at bidrage økonomisk hertil.

Det er for øvrigt lykkedes Danmark at få plads i Europarådets Budgetkomité for 3-årsperioden indtil udgangen af 1992, og det giver os selvfølgelig ekstra gode muligheder for at påvirke udformningen af Europarådets budget i de nærmeste år.

Jeg håber, at det med al ønskelig tydelighed fremgår, at regeringen er ganske enig i sigtet med det fremsatte beslutningsforslag, men formuleringen kunne måske antyde, at det kun er Danmark, der fastlægger de budgetmæssige rammer for Europarådets virksomhed, og det er altså ikke tilfældet. I realiteten udgør det danske bidrag til det ordinære budget i Europarådet kun godt 2 pct. af det samlede budget, og Danmark har nu engang kun 1 stemme ud af Ministerkomiteens 23, så jeg kan ikke på forhånd garantere, at vi kan drage omsorg for, at intentionerne bliver opfyldt, men vi skal gøre vort bedste. Jeg takker igen for udvist tillid.

Ivar Nørgaard (S):

For os, der arbejder i Europarådet, er det ikke nogen hemmelighed, at Budgetkomiteen, hr. udenrigsminister, er særdeles restriktiv, hvad angår Europarådets muligheder for at varetage sine egne nuværende opgaver og navnlig at på-

tage sig nye opgaver, således som det er nødvendigt, hvis Europarådet skal være en platform for dialog mellem de østeuropæiske og vesteuropæiske lande. Derfor glæder det mig meget, når Danmark nu også bliver medlem af Budgetkomiteen, at ministeren har den positive holdning, som han har givet udtryk for, for det er Budgetkomiteen, der er den restriktive i alt Europarådets arbejde.

Sagen er den, at da man vedtog, at man skulle give gæstestatus til Sovjetunionen, Jugoslavien, Ungarn og Polen, konstaterede man, at det slet ikke kunne lade sig praktisere med det gældende budget, og man er meget nervøs for, at det budget, man har lavet for 1990, er for spinkelt allerede af den grund, at udviklingen i de andre østeuropæiske lande nu går så stærkt, at man kan forvente, de vil opfylde betingelserne for at kunne få gæstestatus i Europarådet, dvs. være dernede til plenarmøderne og være medlem af alle udvalgene. Men det forudsætter, at man også har et apparat, der kan virke. Det gælder sprog tjenesten, men også hele den tjeneste, der skal sikre, at møder også kan afholdes uden for Strasbourg.

Jeg vil gerne kvittere for regeringens holdning til budgettet for 1990 og fastholde ministeren på løftet om, at man i det fremtidige arbejde vil virke for, at Europarådet får de økonomiske midler, der gør det muligt at klare opgaverne med det større samarbejde mellem Øst og Vest.

Per Stig Møller (KF):

Vi er alle sammen enige om Europarådets rolle og ikke mindst om, at rollen bliver væsentligere og betydeligere i de kommende år. Europarådet har støt hævet normerne og kravene til demokratierne og til borgernes retssikkerhed og frihed. Europarådet har haft betydning gennem de konventioner, det har konciperet og derefter fået underskrevet: Menneskerettighedskonventionen og Konventionen mod Tortur. Derfor vil Europarådet selvfølgelig få en meget væsentlig rolle at spille især i fremtiden.

Rådet har formentlig ved krav til de lande, der ønskede at blive medlemmer, om, at de skulle respektere basale demokratiske fordringer, medvirket til at forbedre forholdene i Øst.

Sovjetunionen viste, inden de fik gæstestatus, meget stor interesse for at blive medlem, og vi, som blev opsøgt af dem, kunne sige, at det forudsatte pluralisme, ytrings- og trosfrihed,

[Per Stig Møller]

frie og hemmelige valg. Det er selvfølgelig ikke derfor, man har gennemført det flere steder i Øst, men det er dog med til, at de føler, at det er væsentligt at opfylde vore demokratiske normer for at kunne komme ind i den kreds, som de nu ønsker at komme ind i.

Derfor er det også rigtigt af udenrigsministeren at pege på, at man må udstikke nogle samarbejdsområder, hvor Europarådet kan gøre særlig gavn i den proces inden for den menneskelige dimension, som nu udvikler sig. Derfor har Europarådet også givet gæstestatus, som hr. Ivar Nørgaard var inde på, og det har især ønsket at satse på kulturområdet mellem Øst og Vest. Den 18. december i år er der et møde i Polen mellem Europarådets Kultur- og Uddannelsesudvalg og det polske parlament, hvor man især skal diskutere de mindre sprogs muligheder i Europa, og den 12. marts 1990 mødes det nye udvalg vedrørende ikkemedlemslande i Moskva for også at knytte tættere menneskelige, demokratiske og parlamentariske kontakter.

Derfor har man altså også ønsket, at budgettet på grund af de nye opgaver skal være større, og der er, som udenrigsministeren påpegede, sket en realvækst på 4,74 pct. Men jeg synes, at når vi nu taler om, at allerede det er for småt på grund af de lykkelige nye udviklinger, bør Europarådet, når man vælger indsatsområder, se lidt på, hvad der måske er groet mos på, og hvor der måske er mere vane end fornyelse i udvalgsarbejdet.

Som medlem af Europarådet synes jeg også, at man kunne rationalisere underudvalgenes arbejde betydeligt. Jeg synes, at der er alt for mange underudvalgsmøder, og at der er for mange undervalg. Det har man besluttet sig til at se på, men en rationalisering er dog ikke gennemført. Det betyder, at hvis 4,74 pct.s væksten skulle vise sig for lille, kan sekretariatets opgaver, som hr. Ivar Nørgaard var inde på, også omprioriteres. Det er ikke bare at fylde oveni, man må også se på, hvor Europarådet i fremtiden vil spille en mindre rolle, og hvor vi ønsker det skal satse yderligere.

Alt i alt kan man vel i denne julemåned med verset fra Julesangen »Hvad du ønsker, skal du få« sige, at man allerede har fået.

Inger Harms (SF):

For SF er Europarådet en vigtig institution,

og vi mener, at det har en væsentlig placering i dagens Europa, og at den vil blive endnu mere betydningsfuld i fremtidens Europa.

Europarådet har altid haft småt med penge og kan langtfra hamle op med en anden institution i Europa som EF med hensyn til at kunne gøre reklame for sig selv, til trods for at EF har 12 medlemslande og Europarådet 23 medlemslande, hvortil kommer 1 land med observatørstatus og 4 med speciel gæstestatus fra den østlige del af Europa.

Et af disse lande, nemlig Ungarn, har allerede indgivet ansøgning om medlemskab, og Polen har på det sidste ministerrådsmøde bebudet, at det vil søge medlemskab. Yderligere et land, nemlig Bulgarien, har indgivet ansøgning om speciel gæstestatus. Disse nye aktiviteter, som SF regner for uhyre vigtige i fremtidens Europa, betyder også, at Europarådet får flere udgifter.

Finland var det hidtil sidste land, der blev medlem, og som følge heraf måtte personalestaben udvides. Den nye udvikling i Østlandene gør en koordinering på området nødvendig, og hertil ønsker man en speciel stilling oprettet på højt niveau. Dertil kommer, at man ligesom alle andre vegne ønsker at installere edb.

Den sidste grund, jeg vil nævne, til, at man skal vedtage det foreslåede budget for 1990, er den antitorturkonvention, Europarådet vedtog, og som Danmark netop har tilsluttet sig. Der er nu nedsat en kommission med deltagelse af en ekspert fra hvert medlemsland, der som opgave har at undersøge klager over eller formodninger om tortur i et af medlemslandenes fængsler. Disse eksperter bliver ganske vist ikke aflønnet, men koster noget i rejseudgifter og personale, dersom de skal kunne fungere optimalt. Danmarks ekspert er for øvrigt denne kommissions viceformand.

Europarådets budget er som sagt beskedent, nemlig for 1989 435 mio. franske franc og med en stigning på 3,98 pct. i faste priser for 1990 475 mio. franc. Heraf udgør Danmarks del ca. 2,15 pct., og det svarer henholdsvis til ca. 9,5 mio. franc og 9,7 mio. franc til næste år. Det er for Danmarks vedkommende en procentstigning på 5,8.

SF støtter naturligvis det socialdemokratiske beslutningsforslag om at pålægge regeringen at arbejde aktivt for, at budgettet for 1990 bliver vedtaget af Ministerrådet. Vi havde faktisk tro-

[Inger Harms]

et, at det var en naturlig ting, og vi kan også i dag høre på ministeren, at man vil gøre det fremover. Men når Socialdemokratiet har fundet det nødvendigt ligefrem at fremsætte et beslutningsforslag om det, støtter vi det selvfølgelig.

Bjørn Elmquist (V):

Da dette er det første af i alt 5 forslag fra Socialdemokratiet om den danske holdning over for Østlandene og Centraleuropa, vil jeg allerførst gøre et par generelle bemærkninger. Der er jo ikke en samlet behandling af alle forslagene, så det er svært at sige, hvornår det ellers skulle ske.

Jeg tror, at det vil gå som en rød tråd gennem næsten alle ordførerindlæggene, at vi vil tale varmt om det og sige, at intentionerne er gode nok, og at det er intentioner, vi deler. Men jeg tror også, at når det er sagt, vil konklusionen efter dagens debat blive, at der ikke kommer ret meget ud af det. Jeg tror ikke, der er nogen af beslutningsforslagene, der bliver vedtaget, for enten er det, man foreslår, allerede sket som her – budgettet blev vedtaget den 16. november, så det ville være indholdsløst at vedtage i hvert fald den del af det – eller også er det ting, der er sat i værk så konkret, som det overhovedet har været muligt indtil nu.

Det skal selvfølgelig ikke betyde, at man drager den konklusion, at det var nytteløst at fremsætte forslagene, for vi har så haft lejlighed til at gøre status over dansk Østeuropapolitik og gøre det klart for den forsamlede danske verdenspresse. Jeg kan se, der sidder ingen deroppe, måske sidder der en i Radioavisens studie og lytter, men så har vi i hvert fald fået formidlet det ud til offentligheden. Der sidder heldigvis nogle på tilhørerpladserne. Man kan være noget forundret over, at der ikke er større opmærksomhed om en sag som denne.

Jeg har også hæftet mig ved, at Socialdemokratiet har opgivet sine oprindelige tanker, sådan som de i hvert fald var en overgang i efteråret, om at foreslå nedsat et særligt ad hoc-udvalg til samlet behandling af alle de forslag, der måtte blive fremsat i Folketinget, om vores forhold til Østlandene, Centraleuropa og Sovjetunionen.

Jeg hører til dem, der advarede imod, at vi gjorde det, for jeg synes, vi har udvalgt nok, og det skal ikke være en tendens, der breder sig.

Men måske ville en af Socialdemokraterne underveds finde anledning til at gøre et par bemærkninger, om det er korrekt forstået, at man har opgivet denne idé, og om, hvad årsagen er dertil.

Jeg vil også meget gerne tilslutte mig intentionerne bag det konkrete forslag. Det er noget, som vi ved flere lejligheder har drøftet i Europarådsdelegationen, hvor vi er 5 medlemmer og 5 stedfortrædere, og det vil jeg godt tage min hat af for og sige tillykke til hr. Ivar Nørgaard. Vi har været helt enige om holdningen, og på den baggrund undrer det mig egentlig også lidt, at vi ikke samlet kunne fremsætte forslag om en styrket indsats fra dansk side i Europarådet, så vi var flere partier bag end dem, der er i Europarådsdelegationen. Jeg tror ikke, at der er større anledning til eller mulighed for at lave partipolitik i denne henseende. Der er vi meget enige.

1990-budgettet er vedtaget, som jeg sagde før, og heldigvis med den forhøjede stignings-takt, som vi håbede på. Jeg er måske lidt mere skeptisk over for mulighederne for at fortsætte udviklingen på budgetområdet. Jeg er enig i, at der er behov for det. Det er ikke i sig selv en god ting at lade budgettet svulme, men i Europarådssammenhæng er der behov for det, og jeg er enig i, at Europarådet skal påtage sig de opgaver, som det tegner til. Når Ungarn og nogle af de andre Østlande en skønne dag bliver medlemmer, vil budgettet naturligvis også derigenem få en udvidelse.

Jeg er lidt bange for, at grunden til, at et land som Frankrig, der indtil nu har afvist enhver forhøjelse af budgettet, er gået med til det som en engangsforanstaltning, er, at det lykkedes at få valgt en fransk generalsekretær i år, og det er så hendes fortjeneste, at hun har fået den cadeau, at man nu siger ja til denne forhøjelse.

Jeg synes, der er et meget reelt problem – hvis vi skal gå ind i budgettet – i det forhold, at der i øjeblikket opereres med flere lønniveauer i, hvad man kunne kalde den internationale europæiske tjeneste. I EF har man én aflønning, i Europarådet har man en anden.

En dag var der en Europarådschauffør, der kørte mig til lufthavnen fra Palais de l'Europe og ud til Enzheim, som sagde: Hvorfor skal jeg have mindre i månedsløn for at køre denne strækning med Dem, end en EF-funktionær skal have? Jeg mener også, at vi i Markedsud-

[Bjørn Elmquist]

valget gang på gang får regeringens klare udmelding om, at man vil prøve at gøre, hvad man kan for, at der ikke skal blive stadig større forskelle i aflønningen mellem dem, der er ansat i Europarådets sekretariat, og dem, der er ansat i EF-Kommissionen. Det er også sådan nogle konkrete ting, vi bør tage fat på.

Som jeg allerede har mere end antydnet, er dette ikke et beslutningsforslag, som vi med hud og hår kan love vi vil stemme for.

Mogens Elvensø (FP):

Nu har vi jo hørt, at budgettet er vedtaget, men jeg vil alligevel komme med lidt kommentarer, for der er meget, man ikke ved om Europarådet.

Efter Anden Verdenskrig dannede 19 nationale parlamenter et råd, som blev kaldt Europarådet. Rådet er i dag udvidet til 23 lande, og her mødes parlamentarikere for at diskutere disse landes indbyrdes forhold. Det, man særlig lagde vægt på, var at udvide de humanistiske og kulturelle sider i Europa. Ledelsen ligger i hænderne på en Ministerkomité, og rådet mødes ca. tre gange om året. I en redegørelse fra rådet om dets virke fra 1978 kan man læse, at en vigtig del af arbejdet består i kaminpassiarer. Det har ikke ændret sig siden, og disse passiarer føres ikke til protokols.

Det, der er sagen nu, er, at S og SF frygter for rådets eksistens, og de prioriterer selv Europarådet højt. Det gør vi ikke i Fremskridtspartiet. I den almindelige del af befolkningen kender man ikke meget til dette råds eksistens, og rådet behandler da også emner, som også behandles i FN.

Det er EF, der er hovedkraften i den økonomiske integration, og det er inden for dette instrument, at Europas fremtid ligger.

Budgettet er på ca. 500 mio. kr., og nu er det forhøjet til 547 mio. d.kr. Det er en forhøjelse på 9,3 pct. Jeg mener egentlig ikke, at der skulle være taget initiativ til sådan en forhøjelse, og regeringen burde ikke pålægges yderligere forpligtelser til stigende aktiviteter.

Det er jo Socialdemokratiet, der er forslagsstillerne, og de tror måske, at de ved at udnytte den nye situation, der er opstået i Østeuropa, kan score et par billige point. Østeuropa er i øjeblikket i stor opbrydning, og også Fremskridtspartiet venter spændt på den udvikling, der vil ske i Østeuropa.

Europarådet skal ligesom vi andre og også andre nationer holde budgettet nede, så Fremskridtspartiet anbefaler, at regeringen fremover forsøger at nedbringe budgettet, herunder også det danske bidrag.

Anna-Lise Frølich (RV):

Som vi har hørt, er budgettet for 1990 jo vedtaget, og skal der bruges yderligere midler, vil løsningen nok være, som det også er nævnt, at man må omprioritere nogle ting, hvis det her skal have førsteprioritet.

Vi mener bestemt, at der er speciel grund – og særlig nu – til at styrke den del af Europarådsarbejdet, der berører de østeuropæiske lande. Man må jo også tænke på, at det måske netop er i denne organisation, at de første kontakter mellem de nu forhåbentlig kommende demokratier og så de etablerede demokratier i Vesteuropa skabes. Vi ser jo, at fire af de østeuropæiske lande allerede har været med her i 1989, og hvem ved, i 1990 kommer der måske yderligere nogle med fra DDR, Tjekkoslaviet, Bulgarien.

Fra Det Radikale Venstres side ser vi det som noget meget væsentligt at få et godt samarbejde i gang om bl.a. sådan noget som menneskerettigheder, kulturpolitik, miljøpolitik, mediepolitik og hermed lægge grunden til stadig tættere forbindelser mellem Øst og Vest.

Det er virkelig nye perspektiver og nye udfordringer, der her åbnes for for Europarådets fremtidige arbejde, og fra radikal side vil vi gerne være med til at dække det ind budgetmæssigt i de kommende budgetter, for der er virkelig nogle perspektiver her, vi meget gerne vil støtte.

Duetoft (CD):

Den ene del af forslaget er jo, som ministeren og andre har sagt, passé, så det behøver vi ikke bruge tid på.

I den anden er vi selvfølgelig enige i intentionerne om, at vi skal sørge for, at økonomien i Europarådet er i orden, og det har alle partier faktisk også givet udtryk for. Det kan vi jo så vende tilbage til enten i Europarådsdelegationen eller i Udenrigsudvalget.

Men jeg har en enkelt anden bemærkning, og det er, at jeg synes, debatten i dag er en lille smule skæv. Altså, kære venner – undskyld, det må man ikke sige, hr. formand, kære kolleger

[Duetoft]

så, det må man vel – det er vel ikke Europarådet, der skal klare verden. Det er jo ikke Europarådet, dialogen kommer til at foregå i.

Det kan da godt være, det er hyggeligt og rart at være der, og det kan også godt være, vi alle sammen kan glæde os over, at man da snakker med hinanden. Men når fru Inger Harms f.eks. stiller sig op og siger, at det er lidt underligt, at Europarådet ikke har så mange penge at gøre reklame for sig med, som EF har, så er sagen jo den, at det er EF, der er det interessante. Og det er det også for Østlandene.

Europarådet er et pænt snakkeforum, men det, det drejer sig om her, er økonomi. Det, det drejer sig om her, er støtte til nogle Østlande, som har det dårligt både økonomisk og på andre områder, og jeg er helt sikker på, at samtlige Østlande vil prioritere samarbejdet med EF langt, langt højere end samarbejdet med Europarådet ene og alene af den grund, at det ene sted er det ikke kun snak; det er det andet sted.

Det betyder ikke, at jeg vil undervurdere, at det er udmærket, at man taler med hinanden. Det synes jeg er fint nok, og dialog er godt og alt det her halløj. Men det er altså vigtigt, at vi nu ikke tror, at fordi der skal postes penge ind i Europarådet, så klarer vi Østpolitikken. Den klares altså et andet sted. Jeg er sikker på, at vores kræfter og vores økonomi skal lægges meget mere i ordninger, som bygger på EF-systemet, hvor det også får nogle praktiske konsekvenser.

Men det skal ikke ændre ved, at vi gerne vil kigge på de rent faktiske økonomiske ting, som ligger i dette forslag, og det vil vi så gøre i Udenrigsudvalget.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Jeg føler mig nødsaget til at gå på talerstolen og korrigere noget af det, som hr. Duetoft her sagde.

Efter at vi gav parlamentarikerdelegationer fra de fire lande, der har været nævnt – Sovjetunionen, Polen, Ungarn og Jugoslavien – gæstestatus, har vi haft deltagelse af repræsentanter fra disse lande, og vi har ført meget nære forhandlinger med dem. De er i færd med sammen med deres regeringer nu at gennemgå den liste på over 150 konventioner, som er vedtaget i Europarådsregi. Og det er meget konkret. Det er lige fra beskyttelse af dyr under transport over

spørgsmålet om hotelejerens ansvar for deres klienters ejendom, når de bor på hotellet, hvis der bliver stjålet noget, og til spørgsmålet om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, som jo prøves i praksis ved Menneskerettighedskommissionen og -domstolen i Strasbourg. Der er mange østeuropæere, både i parlamentarikerkredsen og i den brede befolkning, som tillægger det meget stor vægt, at man hånd i hånd med en forbedring af den økonomiske situation i de lande også får en bedring af menneskerettighedssituationen.

Derfor betyder det at tiltræde Menneskerettighedskonventionen kolossalt meget i de lande. Det er noget af det, det har handlet om i Europa siden Anden Verdenskrig, og derfor synes jeg, man skal være meget forsigtig med at sætte ind på en niveaumålestok, hvad der er vigtigst: at få et økonomisk integrationsarbejde i gang med de lande eller det andet, der har med menneskerettighederne at gøre.

Jeg synes, begge dele er meget, meget vigtige, og de hænger sammen. Derfor er der også i stigende grad nu koordinering mellem indsatsen i Europarådet og EF, så vi undgår at lave dobbelt arbejde. Det vil jo føre til pengespild og ressourcospild.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Det var jo ikke ment som et frontalangreb på Europarådet, det, jeg kom med. Det var såmænd generelt ment.

Men jeg vil godt i al stilfærdighed sige, at konventioner er jo flotte. Jeg er lige kommet hjem fra FN, og det er utroligt, hvor alle FN's medlemslande alle sammen lever op til Menneskerettighedskonventionen, siger de . . . Det gør de i hvert fald i Generalforsamlingen i New York. Der siger de det alle sammen, og så har vi af og til lidt problemer med at finde ud af, hvad det er, der sker i praksis.

Jeg underkender altså ikke konventioner, men der var også en Helsingforsdeklaration. Jamen den var der jo ikke nogen der levede op til. Ja, det gjorde man på vestlig side, men det gjorde man ikke på Østsiden.

Hvornår var det, dette skifte skete? Jo, det var, da der kom økonomiske problemer østpå. Det var, da økonomien kom så meget under pres, at man blev nødt til at henvende sig til EF for pludselig at anerkende EF og få aftaler med

[Duetoft]

EF. Og da vidste man godt, at forudsætningen for at få et økonomisk samarbejde med Vesten var, at menneskerettighedssituationen østpå blev ændret. Se, det havde en virkning, og det er det, jeg i al stilfærdighed tillader mig at sige.

Det er ikke en underkendelse af Europarådet, men det er specielt til fru Inger Harms, der nævnte dette med reklamepengene og vægtningen i forhold til EF. Det var jo ikke mig, det var fru Inger Harms, der førte vægtningen mellem EF og Europarådet ind. Og her er det, at jeg i al stilfærdighed tillader mig at sige, at EF's virksomhed nu nok har haft en større betydning for menneskerettighederne østpå, end Europarådet har, alene af den grund at økonomien har haft så stor betydning.

(Kort bemærkning).

Mogens Elvensø (FP):

Når hr. Bjørn Elmquist siger, at vi skal passe på ikke at bruge ressourcerne en hel bunke forskellige steder, så er det jo det, vi gør, fordi netop FN behandler menneskerettighederne, og det er dér, vi skal sætte ind. For det er da rigtigt, at menneskerettighederne er spørgsmål, der skal diskuteres mellem Vesteuropa og Østeuropa, men menneskerettighederne er et globalt problem, og det er derfor, vi bør satse mere på at tale om de kulturelle ting i FN, end vi skal i Europarådet.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Jeg skal nok begrænse min debatlyst, men jeg tror, det her understreger behovet for, at vi lejlighedsvis, ligesom vi har om Nordisk Råd, får en debat om Europarådsforholdene, for selv i de partier, der har repræsentanter siddende i delegationen, kan jeg se, at det er så som så med den konkrete viden.

Det, der adskiller konventionerne i Europarådet og specielt Menneskerettighedskonventionen fra konventionerne i FN – og jeg giver hr. Duetoft helt ret i den vurdering, han har af mange konventionstekster – er jo artikel 25 i statutterne, der betyder, at statsborgere i medlemslandene har individuel klageadgang. Det vil sige, at danske statsborgere kan indklage danske højesteretsdomme for Menneskerettighedskommissionen og -domstolen i Strasbourg, og det sker, og Danmark bliver dømt.

Andre lande bliver også dømt, nogle hyppigere end Danmark – heldigvis, kan man sige, hvis man skal være chauvinist.

Men nogle af disse domme har så haft den grad af binding, at man selv i Danmark, selv om det ikke vedrørte os direkte, har indført lovgivning. 1982-lovgivningen om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold har vi i Folketinget gennemført – det var en socialdemokratisk regering, der foreslog – fordi England blev dømt ved Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg.

Det er den afgørende forskel mellem en Europarådskonvention som Menneskerettighedserklæringen og så FN-konventioner, og det skal vi ikke glemme.

Glønborg (KRF):

Jeg behøver ikke mange ord for at sige, at Kristeligt Folkeparti er enig med Socialdemokratiet i intentionerne i dette forslag, og havde der været behov for at give tilslutning til beslutningsforslaget for at få Europarådets budget igennem, havde vi også været villige til at give den. Men nu er den sag jo klar.

Jeg havde egentlig ikke tænkt mig at sige mere, men den lille meningsudveksling, der har været på korte bemærkninger, får mig alligevel til at sige, at jeg håber virkelig, at vi er enige om, at Danmarks udenrigspolitik først og fremmest føres i Danmark. Det er mest en bemærkning til hr. Duetoft, hvis indlæg næsten lød, som om det vigtigste af Danmarks udenrigspolitik førtes i EF.

Jeg er helt enig i, at skal vi nå noget over for Østeuropa, skal vi bruge EF. Vi skal også bruge vores samarbejde på nordisk plan. Men vi skal sandelig også bruge Europarådet med alt det, vi kan igennem Europarådet. Og vi skal sandelig også bruge FN-systemet. Lad os bruge alle gode kræfter for at fremme en demokratisk, sund udvikling i Østeuropa.

Ivar Nørgaard (S):

Jeg kan kun takke for den overvældende tilslutning, der har været til vores beslutningsforslag.

Til de bemærkninger, der er blevet fremført om, at det måske var overflødigt, vil jeg sige, at jeg synes, selve denne debat viser, at det har det bestemt ikke været.

[Ivar Nørgaard]

Der er tilsyneladende en del uvidenhed om, hvad Europarådet er, og der er tilsyneladende også en lidt for stærk nedprioritering af den betydning, Europarådet har, hos visse partier her i Folketinget. Derfor tror jeg, at denne debat kan tjene det formål, at vi får noget mere viden om Europarådet og vi får opprioriteret Europarådets betydning også hos folketingspartiernes medlemmer.

Hr. Bjørn Elmquist spurgte, hvordan vor holdning nu var til det forslag, vi tidligere fremsatte om et ad hoc-udvalg. Vi mente faktisk, at det havde været en praktisk foranstaltning, når nu de begivenheder i Østeuropa fandt sted så hurtigt, som de gjorde, at vi havde et forum til at tage stilling til denne udvikling, et forum, som kunne sidde så længe, som det var nødvendigt, og så kunne ophøre med at eksistere, når man efterhånden havde fået indpasset Østeuropa i de nye former og institutioner. Så ville de udvalg, vi har, jo være passende igen. Men hidtil har Østeuropa jo været sådan noget, der lå i Comecon og langt væk.

Men det var der altså ikke tilslutning til, og det har vi bare taget ad notam, fordi det jo udelukkende var for at få et praktisk forum, vi foreslog det. Når man ikke syntes, at det var det rigtige, så må vi jo bruge de andre former, der er mulige, for at tage fat på sagerne.

Det undrer mig egentlig ikke at høre Fremskridtspartiets synspunkter, som de er fremsat her, nemlig at der ikke er nogen grund til at tillægge det dér Europaråd nogen synderlig betydning. Men man kan sige, det står lidt i modsætning til den aktivitet, som Fremskridtspartiets medlem af Europarådet udfolder for at blive medlem af forskellige udvalg og komiteer. Når man er vidne til det, får man det indtryk, at Fremskridtspartiet tillægger Europarådet overmåde stor betydning.

Så er der spørgsmålet om EF og Europarådet. Jeg er helt enig i det, hr. Bjørn Elmquist svarede hr. Duetoft, når det drejer sig om menneskerettigheder. Men det er også sådan, at de grupper i de østeuropæiske lande, som nu ønsker at få omdannet deres diktaturer til demokratier, har et enormt behov for at komme sammen med nogle, der praktiserer disse demokratier. Og de er meget interesseret i at lære noget om, hvordan man praktiserer disse demokratier.

Da vi var ovre i Den Øverste Sovjet i Sovjetunionen, udtalte man, at man havde behov for at lære, hvordan man praktiserede de forskellige former for udvalgsarbejde, indstillinger og vedtagelser osv., og det ville man meget gerne lære i Europarådet. Derfor var man enormt interesseret i at deltage i Europarådets arbejde.

Og jeg må sige, at selv om EF er et slagdygtigt og slagkraftigt organ, så er det i hvert fald ikke demokrati, man lærer mest om dér!

(Kort bemærkning).

Mogens Elvensø (FP):

Jeg vil gerne sige til hr. Ivar Nørgaard, at vores repræsentant i Europarådet netop har været aktiv for at få gennemført og fremført Fremskridtssynspunkter, fordi, som han har sagt i vores gruppemøder, det jo ikke altid er Fremskridtspartiets synspunkter, der kommer frem i Europarådet fra de andre partiers side.

Hermed sluttede forhandlingene.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Udenrigsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 35:

Forslag til folketingsbeslutning om en miljøstøtteordning for Østlandene.

Af Ritt Bjerregaard (S) m.fl.
(Fremsat 23/11 89).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

På vegne af miljøministeren vil jeg gerne gøre rede for regeringens holdning til dette for-